

O SKLADBÁCH
Z PŘEDMĚTU
ŠVÉDŠTINA V PÍSNÍCH

Podzimní semestr 2017

Seznam skladeb

- ❖ Den signade dag (trad. från Öjebyn)
- ❖ God morgon, härinne
- ❖ Himlen hänger stjärnsvart (Sven Körling, Karl Gustav Ossiannilsson)
- ❖ Kommen i herdar (julsång från Böhmen)
- ❖ Ljuset i advent (Gunnar Persson)
- ❖ Nu har vi ljus här i vårt hus (Johanna Ölander, Rafael Hertzberg)
- ❖ Sankta Lucia (Teodoro Cottrau, Arvid Rosén)
- ❖ Staffansvisa från Stockholm
- ❖ Tackvisa från Bergsjö
- ❖ Tiggervisa från Malung

- Den signade dag
https://www.youtube.com/watch?v=3mrGuHk_uqA
- God morgon, härinne
<http://svenfredriksson.com/onewebmedia/01%20God%20Morgon,%20Ha%CC%88rinne.mp3>
- Himlen hänger stjärnsvalt
<https://www.youtube.com/watch?v=T4pzlsumv8>
- Kommen i herdar
<https://www.youtube.com/watch?v=OdkpxbRf9XY>
- Ljuset i advent
<https://www.youtube.com/watch?v=LtpT6zy1trA>
- Nu har vi ljus här i vårt hus
<https://www.youtube.com/watch?v=0pxA5bzEvmfw>
- Sankta Lucia
<https://www.youtube.com/watch?v=Mk0FyZqNp5Q>
- Staffansvisa från Stockholm
<https://www.youtube.com/watch?v=-JKWBx6dzVs>
- Tackvisa från Bergsjö
<https://www.youtube.com/watch?v=ykvI1pTt4Kc>
- Tiggervisa från Malung
<https://soundcloud.com/julie-mcqueen/tiggervisa-fran-malung>

Vánoční alba doporučená k poslechu

- tradiční a folklórní alba

❖ Jul i folkton

<https://open.spotify.com/album/2EM7TC4xocmRh1AJnDERo5>

❖ Britta Zetterström: Vinterljus

<http://svenfredriksson.com/sven/musiker/britta%20zetterstr%C3%B6m%20-%20cd%20vinterljus.html>

❖ Folk och rackare: Stjärhnästen

<https://open.spotify.com/album/4WvEfZZE2DejcdvTrmwXyR>

❖ Ranarim: Allt vid den ljusa stjärnan

<https://www.discogs.com/Ranarim-Allt-Vid-Den-Ljusa-Stj%C3%A4rnan/release/1888601>

❖ Grappo Grunberg: Fröjd och frid kring jul

<https://open.spotify.com/album/3t9KRKEiVcgL13FLDjGONL>

❖ Alauda: Jul

<https://www.youtube.com/playlist?list=PLxuxJyzwmPMmGiZKUO4iGEX3IBZANdUte>

Vánoční alba doporučená k poslechu

- pěvecké sbory

❖ **Lucia (Malmö akademiska kör)**

<https://open.spotify.com/album/4eH9NGBMpiiFvpFWePs2LA>

❖ **Nu lyser en julens stjärna (Adolf Fredriks Musikklasser)**

<https://open.spotify.com/album/2yDR7Ys4WrXU6Ifz3T2cxI>

❖ **December (Svanholm Singers)**

<https://open.spotify.com/album/5H6oUXu98kBB31w4W6ezTP>

❖ **Godmorgon mitt herskap (Stockholms Musikgymnasium)**

<https://www.youtube.com/watch?v=A0eDvorubK4&list=PLt1TWfaleldLYUzx1FugqRmo0wOP5p9qt>

❖ **Julens stjärna (Stella Chamber Choir)**

<https://open.spotify.com/album/5Mv9u5upMxRPjxd1Zlz5ND>

Den signade dag

- původem z oblasti Öjebyn
- vánoční žalm, poprvé zaznamenan už v roce 1450
- prošel mnoha přepracováními
- zpíval se ráno, ale později byl nahrazen žalmem *Var hälsad sköna morgonstund*, který se zpívá častěji

Himlen hänger stjärnsvart

- patří do kategorie písní „Luciasången“
- text je z roku 1902, autorem je básník Karl Gustaf Ossiannilsson
- hudbu napsal Sven Körling roku 1934

Nu har vi ljus här i vårt hus

- píseň typu „polska“, z přelomu 19. a 20. století
- text napsal Rafael Hertzber, hudbu Johanna Ölander
- objevila se i ve filmu „Návrat dětí z Bullerbynu“
- v době jejího vzniku ještě podle tradic nosil dárky julbocken - (vánoční) kozel

Svatá Lucie

- žila na přelomu 3. a 4. století
- je jedna z katolických a pravoslavných svatých.
- uctívají ji (jako jediného svatého) i luteránští Švédí a Norové
- je patronkou slepých a pomocnicí při očních nemocech

V době velkého pronásledování křesťanů se nebála odmítnout ruku pohanského aristokrata. Místo něho chtěla zachovat mravní čistotu.

Od správce města se dozvěděla, že její nápadník na ní nejvíce miluje oči. Proto si je vyloupila a podala je správci s žádostí, aby je tedy šlechtici předal. Do druhého dne se jí však zázrakem opět vrátil zrak – Panna Maria ji obdařila ještě krásnějšíma očima.

Když pobouřený správce zjistil, že je prostoupena Duchem svatým, rozhodl se ji nechat zneuctít. Rozkázal, aby byla poslána do nevěstince. Bláhově si totiž myslel, že ji tak Duch svatý opustí. Přišli vojáci, aby Lucii odvedli. Nedokázali s ní však pohnout. Stejně tak neúspěšný byl i pár volů. Zlomit její vůli nedokázala ani žhavá pryskyřice, kterou jí lili na kůži. Než jí nakonec prokláli krk mečem, předpověděla pád císaře Diokleciána a povolení křesťanské víry. Dioklecián do roka padl a o devět let později císař Konstantin I. Veliký povolil křesťanství.

Staffan stalledräng

- podle legend byl podkoním u krále Heroda
- zmínky v písních mají dlouhou lidovou tradici
- Štěpán prý zahlédl hvězdu, která se zjevila před narozením Ježíše

Svatý Štěpán

Štěpán byl křesťanský kazatel, žil v 1. století. Po Ježíšově nanebevstoupení se rychle začal zvětšovat počet křesťanů, učedníci zvolili z řad věřících křesťanů sedm mužů - jáhnů - kteří se měli hlavně starat o chudé a rozdělovat jim almužny. Byl mezi nimi i Štěpán.

Židé jej obvinili, že „mluví rouhavě proti Mojžíšovi a proti Bohu“ předvedli před židovskou radou, která měla soudní pravomoc a jíž předsedal velekněz. Byl první mučedník křesťanství (prvomučedník), ukamenovaný po procesu před židovskou radou jako údajný rouhač proti judaismu. Byl ukamenován někdy kolem roku 40 před Damašskou bránou do Jeruzaléma.

Štěpán je patronem jáhnů, koní a kočí, pacholků u koní, zedníků, krejčích, kameníků, tkalců, tesařů, bednářů, pomocník proti bolestem hlavy, proti kamenům, píchání v boku a proti posedlosti. Je také přímluvcem za dobrou smrt.

